5/2018. Büntető jogegységi határozat

a Btk. 302. § és 306. §-ában meghatározott bűncselekmény elkövetőjéről[1]

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a legfőbb ügyész által indítványozott jogegységi eljárásban Budapesten, a 2018. március 26. napján megtartott ülésen meghozta a következő

jogegységi határozatot:

Azokban az esetekben, amikor a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 459. § (1) bekezdés 12. pontjában felsorolt személyekre vonatkozó háttérjogszabály a közfeladati jelleget csupán a büntetőjogi védelem szempontjából biztosítja, a közfeladatot ellátó személy nem lehet tettese a Btk. 302. §-a szerinti közfeladatot ellátó személy eljárása során elkövetett bántalmazás bűntettének és a Btk. 306. §-a szerinti közfeladati helyzettel visszaélés bűntettének.

Indokolás

I.

A legfőbb ügyész a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés *c)* pontja szerinti jogkörében, a Bszi. 32. § (1) bekezdés *a)* pontjának második fordulata alapján, BF.890/2017/I-1. szám alatt – az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása érdekében – jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta.

Az ítélkezési gyakorlatot megosztottnak látta ugyanis azzal kapcsolatban, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont *i)* alpontjában közfeladatot ellátó személyként meghatározott pedagógus lehet-e elkövetője a Btk. 302. §-a szerinti közfeladatot ellátó személy eljárása során elkövetett bántalmazás bűntettének.

Az indítványozó az ítélkezési gyakorlat megosztottságának szemléltetésére a következő bírósági határozatokra hivatkozott:

1. A Szekszárdi Járásbíróság 12.B.281/2016/7. számú, 2016. november 23. napján kelt – a Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.16/2017/3. számú végzése folytán – 2017. május 4. napján jogerős ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő testi sértés vétségében, ezért őt megrovásban részesítette. A terheltet a Btk. 302. § (1) bekezdésébe ütköző közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntette miatt emelt vád alól felmentette. Az irányadó tényállás lényege szerint a terhelt egy általános iskolában tanítóként dolgozott. A terhelt a tanórát magatartásával zavaró kiskorú sértettet rendre utasította, majd annak eredménytelensége után őt tenyérrel tarkón, majd arcul ütötte. A bántalmazástól a sértett orra vérezni kezdett.

1 Megjelent: Magyar Közlöny 2018/68.

A jogerős ítélet indokai szerint a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont *i)* alpontja alapján a pedagógus a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetekben minősül közfeladatot ellátó személynek. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Köznev. tv.) 66. § (2) bekezdése ugyanakkor a pedagógust csak a büntetőjogi védelem szempontjából tekinti közfeladatot ellátó személynek. A jogerős ügydöntő határozat okfejtése szerint a törvényhozó a büntetőjogi fenyegetettséget nem tette bele a Köznev. tv. értelmező rendelkezései közé, tehát a pedagógusi minőséget kizárólag a sérelmükre elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntette tekintetében kell értékelni. A nyelvtani értelmezésből kiindulva tehát a pedagógus nem követheti el a Btk. 302. § szerinti bűncselekményt.

2. Az Esztergomi Járásbíróság 7.B.2/2015/19. számú, 2015. november 18. napján kelt és 2015. november 23. napján jogerőre emelkedett ítéletével a terhelt bűnösségét közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettében és testi sértés bűntettének kísérletében állapította meg. Az irányadó tényállás lényege szerint a terhelt egy általános iskola napközis tanáraként az udvaron felügyelte az alsó tagozatos gyerekeket. A kiskorú sértett az udvaron játék közben vízzel fröcskölte a többi diákot, de véletlenül a terheltet is lefröcskölte. A terhelt erre dühében káromkodva elkapta és megszorította a sértett bal alkarját, őt több alkalommal ököllel arcon ütötte, és megütötte az összegörnyedő sértett hátát is. A sértett nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett, de a súlyosabb sérülés keletkezésének reális veszélye fennállt.

Az első fokon jogerőre emelkedett, így a Be. 259. § (1) bekezdése alapján rövidített indokolással készült ítélet szerint a terhelt pedagógusként a Btk. 459. § (1) bekezdésének 12. pont *i)* alpontja szerint közfeladatot ellátó személynek minősül, a bűncselekmény elkövetését megelőzően a Köznev. tv. 25. § (5) bekezdése alapján a gyermek felügyeletét látta el.

A legfőbb ügyész a Szekszárdi Járásbíróság 12.B.281/2016/7. számú ítéletében és a Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.16/2017/3. számú végzésében képviselt azon álláspontot tartotta helyesnek, hogy a pedagógus nem lehet a közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás alanya.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pontja a közfeladatot ellátó személy fogalmának meghatározásakor egyes esetekben kifejezetten a külön törvényben meghatározott munkakör ellátására, tevékenység végzésére utal [például: 12. pont *c)*, *g)*, *h)*, *j)*, *k)*, *l)*, *m)*, *n)* és *o)* alpontok]. E személyek tekintetében a kiemelt büntetőjogi státusz szempontjából a külön nevesített tevékenység tényleges ellátása bír csak jelentőséggel, ezen túlmenően azonban megszorítást a Btk. nem tartalmaz. Más foglalkozások tekintetében azonban a jogalkotó kinyilvánította, hogy kizárólag a háttértörvény által meghatározott esetekben áll fenn a közfeladatot ellátó személyi jelleg. Így a Btk. 459. § (1) bekezdésének 12. pont *f)* alpontja szerint az egészségügyi dolgozó és az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetekben, a 12. pont *i)* alpontja szerint a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetben, a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára és tudományos oktatója pedig a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben minősül csak közfeladatot ellátó személynek.

A Köznev. tv. 66. § (2) bekezdése szerint a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott az óvodai nevelőmunka, az iskolai és kollégiumi nevelő és oktató munka, valamint a pedagógiai szakszolgálat ellátása során a gyermekekkel, tanulókkal összefüggő tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy.

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Felsőokt. tv.) 35. § (3) bekezdése szerint az oktató, tanári munkakörben foglalkoztatott személy, a tudományos kutató a képzési feladatok ellátása során a hallgatókkal összefüggő tevékenységével kapcsolatban büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 139. §-a szerint az egészségügyi dolgozó egészségügyi szolgáltatás nyújtásával összefüggő tevékenység végzése során, valamint az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy ezen jogviszony alapján végzett, a betegellátással és a betegirányítással közvetlenül összefüggő feladatai tekintetében közfeladatot ellátó személynek minősül. Mivel azonban az utóbbi rendelkezés az egészségügyi dolgozók védelme címet viseli, így e jogszabályhely az egészségügyi dolgozót a közfeladatot ellátó személyt megillető fokozott büntetőjogi védelmet fejezi ki. Ezt támasztja alá az Eütv.-hez fűzött miniszteri indokolás is, mely szerint „az egészségügyi dolgozók munkájuk során esetenként olyan típusú fokozott veszélynek (veszélyhelyzetnek) vannak kitéve, ami indokolttá teszi a kiemelt védelmüket. Erre a jog körében nyilvánvalóan a büntetőjogi eszközök a legalkalmasabbak. Erre tekintettel a törvény értelmében a büntetőjog által kiemelten védendő közfeladatot ellátó személyek köre kibővülne”.

Az Eütv. 32. §-ának az egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi LXXVII. törvény 27. §-ával módosított, 2015. július 1. napjától hatályos (1) bekezdése szerint a betegjogi képviselő a betegjogi képviselői feladatainak ellátásával összefüggő tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül. Az egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi LXXVII. törvényhez fűzött miniszteri indokolás szerint a módosítás célja az volt, hogy a gyermekjogi képviselőkhöz hasonlóan megteremtődjön a betegjogi képviselők fokozott büntetőjogi védelme. Az Eütv. 32. § (1) bekezdése tehát a normaszövegre és a miniszteri indokolásra tekintettel – hasonlóan az Eütv. 139. §-ához – a betegjogi képviselő részére kizárólag a közfeladatot ellátó személyt megillető büntetőjogi védelmet hozta létre. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy e módosításra a közfeladatot ellátó személyek által elkövethető hivatali bűncselekményeket bevezető Btk. 2013. július 1. napján történt hatálybalépését követően került sor. Ebből pedig arra vonható következtetés, hogy a jogalkotó a közfeladatot ellátó személyek körében differenciált aszerint, hogy kik azok, akik csupán a fokozott védelemre tarthatnak igényt, és kik azok, akiket fokozott büntetőjogi felelősség is terhel.

A Btk. tehát a pedagógus esetében – az egészségügyi dolgozóhoz és a felsőoktatási intézmény oktatójához hasonlóan – a háttérjogszabályban meghatározott esetekre szűkítette le a speciális büntetőjogi státusz megállapíthatóságát, e háttérnorma pedig kizárólag a büntetőjogi védelem szempontjából minősíti a pedagógust közfeladatot ellátó személynek. A Köznev. tv., a Felsőokt. tv., valamint az Eütv. idézett rendelkezéseit a jogalkotó azt követően sem módosította, hogy a Btk. bevezette a közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás és a közfeladati helyzettel visszaélés törvényi tényállását. Ezzel ellenkezőleg, a jogalkotó az Eütv. 32. § (1) bekezdésének a Btk. hatálybalépése utáni módosításával egyértelművé tette, hogy a közfeladatot ellátó személyt megillető védelemhez nem minden esetben társul fokozottabb büntetőjogi felelősség is. Ekként tehát amennyiben a Btk. értelmező rendelkezése a közfeladatot ellátó személyi minőséget a háttérnormában meghatározott esetre hivatkozással állapítja meg, e külön törvény pedig csak a büntetőjogi védelem oldaláról határozza meg e speciális büntetőjogi státuszt, úgy a törvény szövegével ellentétes, meg nem engedett kiterjesztéshez vezetne azon értelmezés, hogy az ilyen személy a Btk. 302. §-a szerinti bűncselekmény alanya lehet.

II.

A legfőbb ügyész által bemutatott jogerős bírósági határozatok azt szemléltetik, hogy a jogegységi indítványban megjelölt jogkérdést a bíróságok eltérően értelmezik.

Emellett a Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa az alábbi, a jogegységi eljárás lefolytatása szempontjából releváns határozatokat is megvizsgálta.

1. Az ügyben a Fehérgyarmati Járásbíróság a 7.B.248/2014/4. számú, 2015. március 2. napján kelt ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettében, a Btk. 302. § (1) bekezdését megjelölve. Ezért kétszázötven napi tétel pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1200 forintban állapította meg. Kimondta, hogy az így kiszabott 300 000 forint pénzbüntetést a meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és védője fellebbezést jelentettek be elsődlegesen a vádlott felmentése, másodlagosan a büntetés enyhítése végett.

Az ügyben másodfokon eljárt Nyíregyházi Törvényszék a 2015. november 24. napján kelt 1.Bf.354/2015/3. számú határozatával az elsőfokú bíróság ítéletet megváltoztatva a vádlottat az ellene közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettének [Btk. 302. § (1) bekezdés] vádja alól felmentette.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére a felmentése miatt, a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében fellebbezett.

Az ügyészi fellebbezést a fellebbviteli főügyészség irányának megfelelően módosítva tartotta fenn a következőkre hivatkozva:

Az irányadó tényállás szerint a vádlott a kezében lévő osztálynaplóval egy alkalommal a sértett fejére koppintott, majd a sértett előtt az iskolapadon lévő füzetet felvéve azzal további egy alkalommal a kezére koppintott. A másodfokú bíróság nagyrészt a vádlott vallomásának megfelelően helyesbítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, azzal az eltéréssel, hogy a füzetet a vádlott nem a sértett kezére engedte, hanem azzal a sértett kezére koppintott. A tettlegesség tényét a vádlott is elismerte, bár cselekvőségét kisebbíteni törekedett, az ütés helyett a koppintás, koccintás kifejezést használta az ütés kis erejűségének értékelésére.

A másodfokú bíróság helytelenül következtetett arra, hogy az irányadó tényállás szerinti vádlotti magatartás nem értékelhető bántalmazásként. A közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás törvényi tényállásában meghatározott bántalmazás ugyanis lényegében azonos a tettleges becsületsértésnél megkívánt bántalmazással, közvetlen, tudatos ráhatást jelent a sértett testére, de nem eredményezheti a testi épség sérelmét. Megvalósításának nem tényállási eleme a sértési célzat nem kell, hogy fájdalom okozására vagy a becsület csorbítására irányuljon, az emberi méltóság megsértésére kell alkalmasnak lennie.

A vádlotti magatartás, a sértett testének támadó szándékú kétszeri kis erejű megütése túlmutat a tettleges becsületsértésen. Az erőbehatásoktól a gyermekkorú sértettnek nem keletkezett sérülése, és fájdalmat sem érzett, az osztálytársak körében a pedagógus által leadott ütések azonban sértették az emberi méltóságát. Ezt a vádlott törvényes képviselője is kifejezésre juttatta a feljelentésében.

A Köznev. tv. 46. § (2) bekezdése, továbbá a nyomozás során beszerzett házirend szerint – összhangban az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezményben foglaltakkal – a gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyítésnek.

A másodfokú bíróság tévesen hozott felmentő ítéletet, mivel a vádlott tényállásban meghatározott cselekvősége által a közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettének törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak.

A jelentős sértetti közrehatásra, a nem durván erőszakos bántalmazási módra és arra tekintettel, hogy a célzat elsősorban nevelő, fegyelmező jellegű volt, a vádlott cselekményének elkövetéskori társadalomra veszélyessége csekély. Kedvező személyi körülményeire, büntetlen előéletére és az iskola igazgatója által elismert pedagógusi munkájára figyelemmel nem szükséges büntetés kiszabása, elegendő intézkedés – megrovás – alkalmazása.

A fentiekre tekintettel a fellebbviteli főügyészség azt indítványozta, hogy az ítélőtábla a másodfokú bíróság ítéletét a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 398. §-a alapján változtassa meg, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 302. § (1) bekezdésében meghatározott közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettében, és vele szemben a Btk. 64. §-a alapján alkalmazzon megrovást.

A másodfokon eljárt törvényszék álláspontja szerint az irányadó tényállásban rögzített vádlotti magatartás ugyan kétségtelenül közvetlen ráhatás volt a sértett testére, azonban miután sem fájdalom okozására, sem a becsület csorbítására nem volt alkalmas, tettleges bántalmazásként nem értékelhető, így azzal a vádlott nem merítette ki a Btk. 302. § (1) bekezdésében meghatározott közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettének törvényi tényállását. Ha a tanár a tanítási órát figyelmetlenséggel és fegyelmezetlenséggel zavaró diák fejére koppint, illetve a füzetet a kezére ejti (engedi), nem értékelhető a diák emberi méltóságának megsértéseként, és a fájdalommal a sértetti nyilatkozat szerint sem járó koppintás az általános élettapasztalat szerint sem alkalmas nemhogy testi sérülés, de még fájdalom okozására sem. A szakirodalomban és a jogalkalmazási gyakorlatban az ilyen és hasonló jellegű magatartás (például testi sértés) megítélése során kialakult értelmezés szerint a tettleges bántalmazás a más teste ellen irányuló, de a testi épséget vagy becsületet érő támadás, például ütés, rúgás, illetve leköpés, fogdosás, leöntés, orrcsavarás.

A vádirati tényállás a törvényszék szerint ugyan alkalmas lenne a minősítés szerinti bűncselekmény törvényi tényállásának kimerítésére, az azonban nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást, csupán a bántalmazásként nem, de figyelemfelhívásként annál inkább értékelhető „koppintás”, ezért a Be. 372. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság, ítéletét megváltoztatva, a vádlottat az ellene közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettének vádja alól a Be. 331. § (1) bekezdése alapján, a Be. 6. § (3) bekezdés *b)* pontjának első fordulatában írt okból – mivel nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése – felmentette.

A Debreceni Ítélőtábla, az ügyészség által bejelentett fellebbezést alaposnak találva, a 2016. április 4. napján kelt, Bhar.I.76/2016/3. számú ítéletében a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a vádlottat bűnösnek mondta ki közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettében [Btk. 302. § (1) bekezdés], ezért őt megrovásban részesítette.

Az ítélőtábla indokolásában nem a másodfokú bíróság jogi álláspontját osztotta, a következőket kifejtve:

A Btk. 302. § (1) bekezdése szerinti bűncselekmény szabályozása – így büntetési tétele is – megegyezik a bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekményének szabályaival. A bűncselekmény szándékos, és azt tettesként csak az eljárást folytató közfeladatot ellátó személy követheti el. A Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont *e)* alpontja szerint közfeladatot ellátó személy többek között a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus.

Ugyanannak a személynek a többféle módon történő bántalmazása ugyanazon alkalommal természetes egység, ha pedig a bántalmazás különböző alkalommal történik, az egyes cselekmények a folytatólagosság egységébe tartoznak. Különböző személyek bántalmazása a személyek számához igazodó bűnhalmazat.

A cselekmény elkövetési magatartása a tettleges bántalmazás. A bántalmazás általában olyan közvetlen ráhatás más testére, ami fájdalom okozására, esetleg a becsület csorbítására irányul. Ilyen lehet például az ütés puszta kézzel, a kisebb erejű rúgás stb.

E tényállás szerint azonban csak akkor minősül a bűncselekmény, ha a bántalmazást a közfeladatot ellátó személy az eljárása során valósítja meg.

A Köznev. tv. a 27. alcímében a gyermekek, a tanulók kötelezettségeiről és jogairól rendelkezik, és a 46. § (2) bekezdése kimondja, hogy a gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben, a gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyítésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

Az ítélőtábla szerint – ahogy arra a fellebbviteli főügyészség is hivatkozott – a másodfokú bíróság helytelenül következtetett arra, miszerint az irányadó tényállás alapján a vádlotti magatartás nem értékelhető bántalmazásként. A közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás törvényi tényállásában meghatározott bántalmazás lényegében azonos a tettleges becsületsértésnél megkívánt bántalmazással. Közvetlen, tudatos ráhatást jelent a sértett testére, de nem eredményezheti a testi épség sérelmét. Megvalósulásának nem tényállási eleme a sértési célzat, nem kell, hogy fájdalom okozására vagy a becsület csorbítására irányuljon, az emberi méltóság megsértésére azonban alkalmas.

A pedagógus vádlott részéről tanórán a sértett testének támadó szándékú, kis erejű kétszeri megütése során ugyan a gyermekkorú sértettnek nem keletkezett sérülése, és fájdalmat sem érzett, azonban az osztálytársak körében a pedagógus által leadott ütések az emberi méltóságát sértették, így a közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettének törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak.

Mindezekre figyelemmel az ítélőtábla bűnösnek mondta ki a vádlottat a Btk. 302. § (1) bekezdése szerinti, közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás bűntettében.

Az ítélőtábla a büntetés kiszabása során figyelemmel volt arra, hogy a Btk. 79. §-a alapján a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el, és a Btk. 80. § (1) bekezdése a büntetés kiszabásának elvei között rögzíti, hogy a büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

Az ítélőtábla súlyosító körülményként vette figyelembe az erőszakos jellegű bűncselekmények elszaporodottságát, enyhítő körülményként értékelte azonban a vádlott büntetlen előéletét, ténybeli elismerését, valamint a gyermekkorú sértett fegyelmezetlen magatartásával kifejtett közrehatását, az iskola igazgatója által elismert pedagógusi munkáját, és egyetértve a fellebbviteli főügyészség azon álláspontjával, hogy a nem durván erőszakos bántalmazási módra és az elsősorban nevelő, fegyelmező jellegű célzatra figyelemmel nincs szükség büntetés kiszabására, elegendő intézkedésként megrovás alkalmazása.

2. A Szekszárdi Törvényszék a 2015. május 26. napján kelt, 8.B.207/2014/18. számú ítéletével a VIII. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés *c)* pont] és 13 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül kétszázötven napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egy napi tétel összegét 2000 forintban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott összesen 500 000 forint pénzbüntetést a meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az ítélőtábla a X. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 8 rendbeli közfeladati helyzettel visszaélés bűntettében [Btk. 306. § *a)* pont], ezért halmazati büntetésül nyolc hónap börtönbüntetésre ítélte, a szabadságvesztés végrehajtását két év próbaidőre felfüggesztette, és a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

A megállapított tényállás lényege szerint a középiskola, szakiskola és kollégium igazgatója 2010. évben a IX. rendű vádlott volt, aki az intézményt jelenleg is irányítja. Az iskola felnőttképzési akkreditációt szerzett, és ez alapján az iskola igazgatójaként a IX. rendű vádlott vadász, vadtenyésztő részszakképesítés és vadgazdálkodási technikus szakképesítés megszerzéséhez szükséges tanfolyamok, illetve a kapcsolódó vizsgáztatási tevékenység lebonyolításához a vádbeli kft.-vel több vállalkozási szerződést kötött. A szerződések szerint a kft. a meghatározott tanfolyamok keretében a vizsgázók elméleti képzéseinek megtartására, az oktatók díjazására és a tanfolyammal kapcsolatos dokumentáció folyamatos vezetésére, továbbá a vizsgáztatáshoz nélkülözhetetlen képzési iratok megőrzésére vállalkozott a megállapodás szerinti vállalkozási díj ellenében. Bár a szerződéseket a kft. nevében az ügyvezető írta alá, a IX. rendű vádlott, valamint az ő megbízása alapján eljáró, teljes körű felhatalmazással bíró X. rendű vádlott, az iskola igazgatóhelyettese a tanfolyamok lebonyolításával, szervezésével kapcsolatban nem az ügyvezetővel, hanem annak házastársával, a VIII. rendű vádlottal – akit korábbról mint a szakképző iskola igazgatóhelyettesét már ismertek – állt mindvégig kapcsolatban.

A 2010. évben hatályos szabályozás szerint az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítés megszerzésére a szakmai vizsgát a szakmai és vizsgakövetelmény alapján és a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kellett megtartani, és a szakmai vizsgát elnökből és legalább két tagból álló vizsgabizottság előtt kellett letenni.

A X. rendű vádlott mint a vizsgaszervező intézmény képviselője vizsgabizottsági tagként valamennyi vizsgán részt vett. E tevékenységi körében a vizsga előkészítésével és lefolytatásával kapcsolatos szervezési feladatokat (az eredményhirdetés előkészítése, a vizsgairatok szabályszerű kiállítása és továbbítása, a vizsgaszervezési és lebonyolítási szabályzatban, vizsgaprogramban a vizsgázókra vonatkozó információkról való tájékoztatás) látta el. Ezen feladatkörébe utalt tevékenysége során – az évtizedek óta fennálló munkakapcsolatukra és ismeretségükre tekintettel – az igazgató feltétlen bizalmát élvezte, ekként munkájának tételes ellenőrzésére legtöbbször nem, avagy csupán formálisan került sor.

A VIII. rendű vádlott a vád tárgyává tett vizsgákon a vizsgabizottság munkáját segítő szakértőként, esetenként kérdező tanárként vett részt.

A szakmai vizsgára bocsátás jogszabályi feltételeit megkerülve a vadász, vadtenyésztő megnevezésű részszakképesítés és a vadgazdálkodási technikus megnevezésű szakképesítés iskolarendszeren kívüli képzése során a IX. rendű vádlott a vizsgabizottság által a vizsgárabocsáthatóság kérdésében meghozandó döntéshez szükséges modulzáró igazolásokat – a vizsgák előtti időpontokra szóló dátumozással – olyan vizsgázók esetében is kiállította, akik modulzáró vizsgákon nem is vettek részt. Az igazolások kiállítására oly módon került sor, hogy azokat minden esetben a X. rendű vádlott készítette elő és juttatta el aláírásra az igazgatóhoz, aki végső soron a kettejük közti bizalmi viszonyra és a huzamosabb ideje fennálló munkakapcsolatra figyelemmel azok hitelt érdemlőségéről tudomással nem bírt. A kiállított bizonyítványok a már kifejtettek alapján valótlanul tartalmazták azt, hogy az abban nevezettek az adott iskolában végezték szakmai tanulmányaikat. Ténylegesen azonban e személyek iskolarendszeren kívüli képzésben vettek részt, így megjelenési kötelezettségük nem volt, ám modulzáró vizsgát (mely meglétének igazolása a vizsgára bocsátás előfeltétele volt) sem tettek, ezért esetükben a fenti bejegyzés a bizonyítványba valótlan tartalmú volt, a vizsgázók elméleti vagy gyakorlati tanfolyamon sem a kft., sem az iskola szervezésében ténylegesen nem vettek részt, a vizsgákra egyénileg készültek fel.

A fenti felnőttképzésben közreműködő, a vizsgáztatásban részt vevő személyek közül a IX. és X. rendű vádlottak beosztásukat, feladatkörüket, az aktuális jogviszonyaikat tekintve mint hivatalos, illetve közfeladatot ellátó személyek vettek részt, míg a VIII. rendű vádlott a vizsgabizottság munkáját segítő szakértőként ilyen státusszal nem rendelkezett.

Kifejtette a bíróság, hogy a büntetőjogi felelősséggel érintett vádlottak terhére rótt bűncselekmények elkövetési ideje után hatályba lépett Btk. jelentősen módosította a vádirat, illetőleg az ügyész végindítványa szerinti cselekmények egy részének szabályozását. A Btk. 2. §-a szerint akkor, ha a cselekmény elbírálásakor hatályos jogi szabályozás a vádlott számára kedvezőbb elbírálást tesz lehetővé, az új törvény alkalmazásának van helye, és miután a közfeladatot ellátó személyek körének meghatározása, a közfeladati helyzettel visszaélés bűntette és a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás bűntette szankcióinak összevetése, ezen túlmenően pedig a büntető törvénykönyvek általános rendelkezései, így a pénzbüntetésre, valamint a feltételes szabadságra vonatkozó szabályok kedvezőbbek, az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazásának van helye.

A szakképzésről szóló – akkor még hatályos – 1993. évi LXXVI. törvény 12. § (2) bekezdése szerint a szakmai vizsga állami vizsga. A szakiskolában és a szakközépiskolában a szakképzési évfolyamokon szakképesítés megszerzésére irányuló, szakmai vizsgára történő felkészítés folyik, és a speciális szakiskolában és a készségfejlesztő speciális szakiskolában, valamint a közoktatásról szóló – akkor még hatályos – 1993. évi LXXIX. törvény 27. § (8) bekezdése szerint szervezett oktatásban részt vevők számára részszakképesítés megszerzésére irányuló felkészítés is folyhat. A szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló – az elkövetés idején hatályban lévő – 20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet (a továbbiakban: SZMM rendelet) tartalmazza a vizsgáztatás részletes szabályait. Ennek lényege szerint a vizsgabizottság munkáját az elnök irányítja. Az elnök feladata a szakmai vizsga jogszerű és szakszerű megtartásának, zavartalan lebonyolításának biztosítása [SZMM rendelet 13. § (1) bekezdés]. A vizsgabizottság elnöke a szakmai vizsga megkezdése előtt ellenőrzi, a bizottság döntése alapján jóváhagyja a vizsga szervezési és lebonyolítási szabályzatát és a 8. § (7) bekezdése szerinti vizsgaprogramot, ellenőrzi a vizsga előkészítését, a szükséges szakmai feltételek, az egészséges és biztonságos vizsgakörülmények meglétét, az írásbeli, illetve az interaktív vizsgatevékenységről készített jegyzőkönyvet, vezeti a szakmai vizsgát és a vizsgabizottság értekezleteit, jóváhagyja azok jegyzőkönyveit, ellenőrzi a vizsga letételére való jogosultság feltételeinek meglétét, a vizsgával kapcsolatos iratokat, a vizsgaszervezési és lebonyolítási szabályzatnak megfelelően gondoskodik az írásbeli és interaktív dolgozatok és az elkészült gyakorlati vizsgamunkák értékeléséről, tájékoztatja a vizsgázókat az egyes vizsgarészek, vizsgafeladatok előtt az őket érintő döntésekről, valamint a vizsgarészekkel kapcsolatos tudnivalókról, elkészíti a vizsga előkészítésével, lebonyolításával, a vizsgáztatás feltételeivel, a vizsgázók felkészültségével, a vizsgafelmentéssel kapcsolatos döntéssel, a szakmai és vizsgakövetelmény teljesítésével, a jogszabályi rendelkezések betartásával kapcsolatos észrevételeket, javaslatokat tartalmazó írásos jelentését, és mellékeli hozzá a gyakorlati vizsgatevékenység keretében végrehajtott vizsgafeladatot vagy annak leírását az értékelési útmutatóval együtt, amelyeket a szakmai vizsga befejezését követő egy héten belül megküld megbízójának [SZMM rendelet 13. § (2) bekezdés]. A vizsgaszervező képviselőjét, a vizsgabizottság munkáját segítő szakértőket (beleértve a kérdező tanárt, javító tanárt, felügyelő tanárt), továbbá a jegyzőt a vizsgaszervező írásban bízza meg. A kérdező tanár személyére a szakképzést folytató intézmény javaslatot tehet [SZMM rendelet 14. § (1) bekezdés]. A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő feladatait a vizsgabizottság által elfogadott vizsgaszervezési és lebonyolítási szabályzat szerint látja el, segíti a vizsgabizottság tevékenységét, javaslatot tesz a vizsgázó teljesítményének értékelésére [SZMM rendelet 14. § (5) bekezdés]. A vizsga jegyzője a szakmai vizsga előkészítésével és lefolytatásával kapcsolatos írásbeli feladatokat látja el, vezeti a vizsgabizottsági értekezletek jegyzőkönyvét, elkészíti annak mellékletét, kiállítja és vezeti a törzslapot, megírja a bizonyítványt, és elvégzi a szakmai vizsgával kapcsolatos egyéb adminisztratív teendőket [SZMM rendelet 14. § (6) bekezdés]. A vizsgabizottság döntéseit bizottsági értekezleten, határozat formájában hozza meg, és határozatait jegyzőkönyvben rögzíti. A vizsgabizottság értekezletet tart a vizsgaszervezési és lebonyolítási szabályzat és a vizsgaprogram elfogadása, a vizsgára jelentkező vizsgafelmentés tárgyában benyújtott kérelméről szóló döntés határozatba foglalása céljából, illetve a szakmai vizsga első vizsgatevékenységének megkezdése előtt, a szakmai vizsga utolsó napján, az utolsó vizsgatevékenység befejezését követően, a vizsgázók teljesítményének értékelése, a vizsga lebonyolítása szabályszerűségének megállapítása céljából, és ha a szakmai vizsga lefolytatását, megtartását, befejezését zavaró vagy gátló körülmény, illetőleg a vizsgázó elbírálása, az általa elkövetett szabálytalanság vagy egyéb ok azt szükségessé teszi.

A vizsgabizottság határozatait az elnök és a tagok nyílt szavazásával, egyszerű szótöbbséggel hozza. A szakmai vizsga vizsgabizottságának döntésével, intézkedésével vagy intézkedésének elmulasztásával kapcsolatos különvéleményét a vizsgabizottság elnöke, tagja vagy a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő a vizsgabizottsági jegyzőkönyvben kérheti feltüntetni.

Valamennyi vizsgatevékenység csak a vizsgaszervezési és -lebonyolítási szabályzatban rögzített vizsgabizottsági tag és a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő jelenlétében kezdhető meg, illetőleg folytatható. A vizsgabizottsági tag a vizsgázó személyazonosságát valamennyi vizsgatevékenység megkezdését megelőzően köteles ellenőrizni [SZMM rendelet 17. § (1) bekezdés].

A fentiek alapján a vizsgárabocsáthatóság (a megfelelő okiratok, igazolások megléte) ellenőrzése a vizsgabizottsági elnök, illetve a tag(ok) feladata. Az ő és a vizsgabizottsági tag(ok) feladata továbbá a vizsgázó személyazonosságának ellenőrzése személyazonosító okmány alapján.

A bíróság vizsgálta, hogy a vádlottak az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos jogszabály alapján hivatalos személyként jártak-e el a vizsgáztatáskor. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) hatálya alatt a bírói gyakorlat a tanügyi, igazgatási feladatok ellátása során hivatalos személynek tekintette azokat, akik a különböző vizsgáztatásokban részt vettek. Az időközben bekövetkezett jogszabályváltozás azonban részben megváltoztatta a hivatalos személyek fogalmát, bevezette a közfeladati helyzettel visszaélés bűntettét mint új bűncselekményt, ugyanakkor eltérően szabályozza a közfeladatot ellátó személyek fogalmát is.

A cselekmény elbírálásakor hatályos – az elkövetőkre nézve összességében kedvezőbb megítélést eredményező, ekként alkalmazandó – Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont *i)* alpontja szerint a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus, valamint a nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára és tudományos kutatója tekinthető közfeladatot ellátó személynek.

Márpedig a bíróság álláspontja szerint a – vizsgabizottság összetételére és működésére vonatkozó – jogszabályi rendelkezések alapján hivatalos személyi minőséget eredményező tanügyi igazgatási feladatot a vizsgáztatás során egyrészt a vizsgabizottság elnöke látta el, aki a vizsga törvényességéért felelt, és aláírta a vizsgabizonyítványt. Hivatalos személy volt továbbá a vizsgabizottság tagja mint a vizsga során hozandó döntésekben ténylegesen részt vevő személy, ekként a X. rendű vádlott is [SZMM rendelet 15. § (1) bekezdés].

Az egyéb személyek, így a VIII. rendű vádlott mint a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő nem tekinthető hivatalos, de közfeladatot ellátó személynek sem, mivel közvetlen igazgatási feladata nem volt a vizsgán, a vizsgabizottság döntéseiben közvetlenül nem vett részt. Emiatt a korábbi szabályozás, de az alkalmazandó új Btk. szerint sem rendelkezett ilyen státussal, így hivatali bűncselekményt sem valósíthatott meg.

A Btk. 306. §-a alapján az a közfeladatot ellátó személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen

a) közfeladattal kapcsolatos kötelességét megszegi,

b) közfeladattal kapcsolatos jogkörét túllépi, vagy

c) közfeladati helyzetével egyébként visszaél,

bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az új tényállásként rögzített szabályozás célja, hogy a közfeladatot ellátó személyek a feladatuk ellátása érdekében rájuk ruházott jogosítványaikat minden esetben rendeltetésszerűen gyakorolják, és a rendeltetésellenes magatartások büntetőjogi értékelést is nyerjenek. A társadalom tagjai számára alapvető érdek, hogy az ilyen státussal felruházott személyek tevékenységüket visszaélések nélkül gyakorolják, közfeladatuk ellátása jogtalan hátrány okozására vagy jogtalan előny szerzésére ne vezessen.

A korábban, de a megismételt eljárás keretén belül foganatosított bizonyítás eredményére is tekintettel igazolható volt, hogy a X. rendű vádlott mint intézményi igazgatóhelyettes feladata volt a felnőttképzés vizsgáival kapcsolatos szervezési és lebonyolítási teendők intézése. Munkája során – a teljes körű felhatalmazás és a kialakított bizalmi viszony alapján – ő volt az, aki elkészítette és aláírásra átadta a IX. rendű vádlottnak a modulzáró igazolásokat. Tette mindezt úgy, hogy tisztában volt azzal, a képzés során kik nem vettek részt a tanfolyamon, illetve kik voltak azok, akik modulzáró vizsgát sem tettek. Vétkességét ez esetben az alapozhatta meg, hogy a kft.-vel kapcsolattartóként az akkreditált intézményből ő érintkezett, így a vizsgárabocsáthatóság ellenőrzése is az ő feladatát képezte. A vizsgáztatásban részt vevő közfeladatot ellátó személyként a X. rendű vádlott tehát e helyzetével visszaélve (a vizsgára bocsátáshoz a vizsga előfeltételeinek hiányában hozzájárulva) a módosított ügyészi váddal egyezően a közfeladati helyzettel visszaélés bűntettét követte el.

A Szekszárdi Törvényszék ítéletét a Pécsi Ítélőtábla 2015. december 8. napján kelt Bf.III.59/2015/6. számú ítéletében a VIII. rendű és a X. rendű vádlott cselekményeinek minősítését illetően helybenhagyta.

III.

Mindezekre figyelemmel a Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa szerint a Bszi. 32. § (1) bekezdése *a)* pontjának második fordulata szerinti okból – a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében – jogegységi határozat meghozatala szükséges.

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa ezért a jogegységi indítvány érdemi elbírálása végett a Bszi. 38. §-a szerint ülést tartott, amelyen a legfőbb ügyész képviselője a jogegységi indítványt fenntartotta.

IV.

1. A jogegységi indítvány elbírálásának alapját képező jogszabályok:

Btk. 302. § (1) bekezdés

Az a közfeladatot ellátó személy, aki közfeladatának ellátása során mást tettleg bántalmaz, bűntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) bekezdés

A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt csoportosan követik el.

(3) bekezdés

Aki bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekményre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) bekezdés

Korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki (2) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetésének körülményeit a vádirat benyújtásáig a hatóság előtt feltárja.

Btk. 306. §

Az a közfeladatot ellátó személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen

a) közfeladattal kapcsolatos kötelességét megszegi,

b) közfeladattal kapcsolatos jogkörét túllépi, vagy

c) közfeladati helyzetével egyébként visszaél,

bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont

közfeladatot ellátó személy:

i) a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára és tudományos kutatója

Köznev. tv. 66. § (2) bekezdés

A pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott az óvodai nevelőmunka, az iskolai és kollégiumi nevelő és oktató munka, valamint a pedagógiai szakszolgálat ellátása során a gyermekekkel, tanulókkal összefüggő tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy.

2. A jogegységi tanács áttekintette a közfeladatot ellátó személy védelmére vonatkozó büntető jogszabályok kialakulásának történetét.

A) A Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény 155. §-a szabályozta a hivatalos személy elleni erőszak bűntettét, és a Büntető Törvénykönyv módosításáról és kiegészítéséről szóló 1971. évi 28. törvényerejű rendelet 40. § (2) bekezdésével megállapított 156. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a közforgalmú közlekedési és a távközlési vállalatoknak végrehajtó és biztonsági szolgálatát ellátó alkalmazottait, továbbá a biztonsági szolgálatot teljesítő katonai személyeket, a közfeladatot ellátó polgári őröket, a büntetőeljárásban a védőt, valamint a jogszabályban meghatározott körben az orvost a 155. § alkalmazása szempontjából ugyanaz a büntetőjogi védelem illeti, mint a hivatalos személyeket.

B) A korábbi Btk. vezette be a közfeladatot ellátó személy fogalmát, a 230. §-ban önálló törvényi tényállásként szabályozta a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntettét, amely szerint a 229. § rendelkezései (hivatalos személy elleni erőszak) szerint büntetendő, aki az ott meghatározott cselekményt

a) a posta vagy a közforgalmú közlekedési vállalat végrehajtó vagy biztonsági szolgálatot ellátó alkalmazottja,

b) biztonsági feladatot teljesítő katona,

c) közfeladatot ellátó polgári őr,

d) a mentőszolgálat tagja,

e) bírósági vagy más hatósági eljárásban az ügyvéd,

f) jogszabályban meghatározott esetben az orvos

ellen követi el.

Az *e)* pontot az 1987. évi III. törvény 19. §-a átfogalmazta, a védett személyi kört a „bírósági vagy más hatósági eljárásban a védő vagy a jogi képviselő” szövegre módosította, egyben beiktatta a *g)* pontot, amely „az állami, az önkéntes és a vállalati tűzoltóság tűzoltói feladatot ellátó tagja” elleni cselekményt rendelte büntetni.

A korábbi Btk. 230. § *f)* pontját az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény hatálybalépéséről szóló 1985. évi 17. törvényerejű rendelet 8. §-a módosította, és a büntetőjogi védelmet kiterjesztette a jogszabályban meghatározott esetben az orvos mellett a pedagógusra vagy oktatóra is. Ezzel egyidejűleg a törvény 40. § (4) bekezdése akként rendelkezett, hogy a pedagógus és az oktató a munkaviszony, illetőleg nevelő-oktató munka végzésére irányuló egyéb jogviszony keretében végzett tevékenységével kapcsolatban, valamint a nevelési-oktatási intézményben munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján nevelő-oktató munkát végző személy e tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy.

C) A közfeladatot ellátó személy büntetőjogi védelmére vonatkozó büntetőjogi szabályozást jelentősen átalakította a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény. A közfeladatot ellátó személyek felsorolását a korábbi Btk. 230. §-ából áthelyezte az értelmező rendelkezések (137. §) közé, e szakaszba új 2. pontot iktatva be, amely a közfeladatot ellátó személyek körét az alábbiak szerint határozta meg:

„2. közfeladatot ellátó személy:

a) a postai szolgáltató végrehajtó vagy biztonsági szolgálatot ellátó alkalmazottja, a közforgalmú tömegközlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtó vagy biztonsági szolgálatot ellátó személy, továbbá a közúti személyszállítási szolgáltatást végző más személy,

b) a biztonsági feladatot teljesítő katona,

c) a polgári védelmi szervezetbe beosztott és polgári védelmi szolgálatot teljesítő személy,

d) a mentőszolgálat tagja,

e) a bírósági vagy más hatósági eljárásban a védő vagy a jogi képviselő,

f) az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetben az egészségügyi dolgozó, valamint az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy,

g) a közoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus,

h) az állami, önkormányzati, önkéntes és létesítményi tűzoltóság tűzoltói feladatot ellátó tagja.”

A 2013. június 30. napjáig hatályban volt korábbi Btk. 137. § 2. pontja időközben kiegészült a következő rendelkezésekkel:

„*i)* a polgárőr a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló törvényben meghatározott feladatok ellátásával kapcsolatban,

j) a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló törvény szerint nyilvántartásba vett egyház lelkésze,

k) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott munkakörben foglalkoztatott személy e tevékenysége gyakorlása során,

l) az erdészeti szakszemélyzet az erdőben, az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen és az erdészeti magánúton végzett erdőőrzési tevékenységével, valamint a jogellenes cselekmény hatóságnak történő bejelentésével kapcsolatban,

m) a villamos energiáról, a földgázellátásról, valamint a vízgazdálkodásról szóló törvényben meghatározott felhasználási helyek műszaki felülvizsgálatát, ellenőrzését, kikapcsolását és leolvasását végző személyek, feladataik ellátásával kapcsolatban.”

A 137. § 2. pont *e)* és *g)* alpontját a 2005. évi XCI. törvény 3. § (2) bekezdése az alábbi szövegezéssel fogalmazta újra:

„*e)* a bírósági vagy más hatósági eljárásban a védő vagy a jogi képviselő, a szakértő, és a hivatalos személynek nem minősülő kézbesítési végrehajtó,”

„*g)* a közoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus, illetőleg a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, valamint a felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára, tudományos kutatója,”

3. A közfeladatot ellátó személyek körének jelenlegi szabályozási technikája a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvénnyel kialakított kodifikációs megoldást követi. A Btk. az értelmező rendelkezések (459. §) között taxatív felsorolást ad az alábbiak szerint:

„12. közfeladatot ellátó személy:

a) a Magyar Honvédség szolgálati feladatot teljesítő katonája,

b) a polgári védelmi szervezetbe beosztott és polgári védelmi szolgálatot teljesítő személy,

c) a polgárőr a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló törvényben meghatározott tevékenységének ellátása során,

d) az egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja,

e) a bírósági vagy más hatósági eljárásban a védő, a jogi képviselő, a szakértő, és a hivatalos személynek nem minősülő kézbesítési végrehajtó,

f) az egészségügyi dolgozó és az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetekben,

g) az állami mentőszolgálat, valamint a mentésre feljogosított más szervezet tagja a mentéssel és betegszállítással összefüggésben,

h) az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóság, valamint az önkéntes tűzoltó egyesület tagja a tűzoltási és műszaki mentési feladatainak ellátása során,

i) a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára és tudományos kutatója,

j) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott munkakörben foglalkoztatott személy e tevékenységének gyakorlása során,

k) az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet tagja az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvényben meghatározott tevékenysége körében,

l) a hivatásos vadász a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvényben meghatározott tevékenysége körében,

m) a halászati őr a halászatról és a horgászatról szóló törvényben meghatározott tevékenysége körében,

n) a közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtói feladatot ellátó személy e tevékenysége során,

o) az egyetemes postai szolgáltatónál ügyfélkapcsolati feladatot ellátó személy e tevékenysége során;”

4. Megvizsgálva azt, hogy a közfeladatot ellátó egyes személyek milyen alapon kerültek a felsorolásba, tehát a megjelölt személyekre vonatkozó háttérjogszabályok kinyilvánítják-e az adott személy közfeladatot ellátó voltát, a kapott eredmény vegyes.

A közfeladatot ellátó személyek közül

a) a Magyar Honvédség szolgálati feladatot teljesítő katonája tekintetében sem a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény, sem a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény,

b) a polgári védelmi szervezetbe beosztott és polgári védelmi szolgálatot teljesítő személy esetében a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény,

d) az egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja esetében a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény,

e) a védő, a jogi képviselő esetében az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény, a szakértő esetében az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény, a kézbesítési végrehajtó tekintetében a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény,

g) az állami mentőszolgálat, valamint a mentésre feljogosított más szervezet tagja esetében az Országos Mentőszolgálatról szóló 322/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet,

h) az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóság, valamint az önkéntes tűzoltó egyesület tagja esetében a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény,

n) a közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtói feladatot ellátó személy kapcsán a 2012. évi XLI. törvény [a 2/2014. (VII. 7.) BK vélemény 1. pontja szerint ugyanis a közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezet fogalma alatt a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény szerinti, közszolgáltatási szerződés alapján, menetrend szerint végzett vasúti, közúti és vízi személyszállítási közszolgáltatást végző gazdálkodó szervezetet kell érteni],

o) az egyetemes postai szolgáltatónál ügyfélkapcsolati feladatot ellátó személy tekintetében a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy az adott személy közfeladatot lát el.

Ezzel szemben

c) a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló 2011. évi CLXV. törvény a polgárőrt kifejezetten nem minősíti közfeladatot ellátó személynek, azonban a törvény 16–22. §-ai sorolják fel azokat a jogosultságokat, amelyek a polgárőrt megilletik;

f) az egészségügyi dolgozó és az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy tekintetében az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény pontosan meghatározza, hogy a betegjogi képviselő [32. § (1) bekezdés] a betegjogi képviselői feladatainak ellátásával összefüggő tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül, továbbá az egészségügyi dolgozó (az orvos, a fogorvos, a gyógyszerész, az egyéb felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, az egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, továbbá az egészségügyi tevékenységben közreműködő egészségügyi szakképesítéssel nem rendelkező személy) egészségügyi szolgáltatás nyújtásával összefüggő tevékenység végzése során, valamint az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy ezen jogviszony alapján végzett, a betegellátással és a betegirányítással közvetlenül összefüggő feladatai tekintetében közfeladatot ellátó személynek minősül (139. §); ez utóbbi rendelkezés az „Az egészségügyi dolgozók védelme” alcímet viseli;

i) a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott az óvodai nevelőmunka, az iskolai és kollégiumi nevelő és oktató munka, valamint a pedagógiai szakszolgálat ellátása során a gyermekekkel, tanulókkal összefüggő tevékenységével kapcsolatban a Köznev. tv. 66. § (2) bekezdése alapján a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 35. § (3) bekezdése szerint a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára és tudományos kutatója, a képzési feladatok ellátása során a hallgatókkal összefüggő tevékenységével kapcsolatban büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy;

j) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11/A. § (10) bekezdése szerint a gyermekjogi képviselő a gyermekjogi képviselői feladatainak ellátása során hivatalból jár el, a 15. § (7) bekezdés *b)* pontja alapján pedig a helyettes szülői tanácsadó, nevelőszülői tanácsadó és gyermekvédelmi gyám, helyettes gyermekvédelmi gyám a gyermek közvetlen gondozásának ellenőrzése, illetve törvényes képviseletének ellátása során hivatalból jár el, és e tevékenységükkel kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősülnek; továbbá a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 94/L. § (2) bekezdés *a)–h)* pontja szerint közfeladatot ellátó személynek minősül a házi segítségnyújtást végző szociális gondozó, ideértve a vezető gondozót, a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást végző munkatársat, a támogató szolgálatot, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását, a szenvedélybetegek ellátását végző szociális gondozót, a hajléktalan személyek ellátását végző szociális segítő és utcai szociális munkást, az előgondozással megbízott személyt, az intézményi ellátásban foglalkoztatott ápolót, intézményvezető ápolót, gondozót, szociális, mentálhigiénés munkatársat, a falu- és a tanyagondnokot és a támogatott lakhatásban foglalkoztatott esetfelelős munkatársat;

k) az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet tagja az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 100. § (1) bekezdése szerint az erdészeti szakszemélyzet, valamint a jogosult erdészeti szakszemélyzet az erdőben, az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen és az erdészeti magánúton végzett erdőőrzési tevékenységével, valamint a jogellenes cselekmény hatóságnak történő bejelentésével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személy;

l) a hivatásos vadász a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény 55. §-a szerint a feladatát ellátó, e törvény szerint alkalmazott hivatásos vadászt a Büntető Törvénykönyv szerinti büntetőjogi védelem illeti meg;

m) az EBH 2017.B.7. számú elvi határozat szerint akkor, amikor a Btk. értelmező rendelkezése valamely törvényi tényállásban szereplő fogalmat jogszabályra utalással határoz meg, ezt tartalmilag kell értelmezni; nem a felhívott jogszabály címének és számának, hanem szabályozási tárgyának van jelentősége. Ezért a halászati őr közfeladatot ellátó személy jellege alappal nem kérdőjelezhető meg arra hivatkozással, hogy a halászati őr tevékenységét 2013. szeptember 1-jéig a halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény, ezt követően – azonos tartalommal – már a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény határozta meg. A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény a halászati őrre nézve nem állapítja meg a közfeladatot ellátó jelleget, azonban ténylegesen olyan jogosítványokkal rendelkezik, amelyek a közfeladati jellegen túlmenő, már a hivatalos személyi minőségét alapozhatják meg [56. § (7) bekezdés: az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvény szerint alkalmazott halászati őr az ott meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök – épület, létesítmény és egyéb vagyontárgy őrzése, jogellenes cselekmény folytatásának megakadályozása, testi kényszer és vegyi eszköz alkalmazása, a tetten ért személy visszatartása, dolog ideiglenes elvétele, igazoltatás, ruházat, csomag és jármű átvizsgálása, valamint jármű feltartóztatása, a tetten ért személy előállítása – alkalmazásán túl további jogosultságokkal is rendelkezik, amelyek már közhatalmi jellegű intézkedéseknek minősülnek].

5. A fenti – 4. pont szerinti – áttekintésből látható, hogy vannak olyan, a büntetőjog szempontjából feltétlenül közfeladatot ellátó személyek, akiket kizárólag a büntető törvény minősít ilyennek, háttérjogszabály erről nem rendelkezik; a közfeladati minőség kizárólag az adott személy státuszán és a végzett tevékenységen alapul. Ilyen a Magyar Honvédség szolgálati feladatot teljesítő katonája, a polgári védelmi szervezetbe beosztott és polgári védelmi szolgálatot teljesítő személy, az egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja, a bírósági vagy más hatósági eljárásban a védő, a jogi képviselő, a szakértő és a hivatalos személynek nem minősülő kézbesítési végrehajtó, az állami mentőszolgálat, valamint a mentésre feljogosított más szervezet tagja a mentéssel és betegszállítással összefüggésben, az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóság, valamint az önkéntes tűzoltó egyesület tagja a tűzoltási és műszaki mentési feladatainak ellátása során, a közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtói feladatot ellátó személy e tevékenysége során és az egyetemes postai szolgáltatónál ügyfélkapcsolati feladatot ellátó személy e tevékenysége során.

A közfeladatot ellátó személyek további csoportját képezik azok, akik esetében a büntetőjogi minősítés a vonatkozó háttérjogszabály rendelkezésén alapszik, és a háttérjogszabály tételesen, vagy legalábbis jól behatárolhatóan meghatározza azt a személyi kört és azt a tevékenységet, melynek végzése során az adott személy közfeladatot lát el. Idetartozik az egészségügyi dolgozó és az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetekben (megjegyzendő, hogy bár az egészségügyi törvény a betegjogi képviselőt a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősíti, a Btk. szerint a betegjogi képviselő nem közfeladatot ellátó személy), a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára és tudományos kutatója, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott munkakörben foglalkoztatott személy e tevékenységének gyakorlása során, az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet tagja az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvényben meghatározott tevékenysége körében, a hivatásos vadász a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvényben meghatározott tevékenysége körében.

E személyi kör kapcsán azonban a háttérjogszabály kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a közfeladati jelleg kizárólag a büntetőjogi védelem szempontjából érvényesül, kivéve a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 94/L. § (2) bekezdése szerint a házi segítségnyújtást végző szociális gondozót, ideértve a vezető gondozót, a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást végző munkatársat, a támogató szolgálatot, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását, a szenvedélybetegek ellátását végző szociális gondozót, a hajléktalan személyek ellátását végző szociális segítőt és utcai szociális munkást, az előgondozással megbízott személyt, az intézményi ellátásban foglalkoztatott ápolót, intézményvezető ápolót, gondozót, szociális, mentálhigiénés munkatársat, a falu- és a tanyagondnokot és a támogatott lakhatásban foglalkoztatott esetfelelős munkatársat.

Ezen esetben a törvény „irányultság” nélkül minősíti az adott személyi körhöz tartozókat közfeladatot ellátó személynek.

Végül a polgárőr és a halászati őr esetében a háttérjogszabály kifejezett rendelkezése hiányában is egyértelmű a közfeladati jelleg, minthogy az általuk alkalmazható intézkedések már a közhatalmi jelleg felé mutatnak.

6. A Btk. 302. §-a és 306. §-a beiktatásának jogpolitikai indokairól az Országgyűléshez benyújtott törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) indokolása az alábbiakat tartalmazza:

„A Javaslat új bűncselekményként tartalmazza a bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában tényállását. A szabályozás indoka az, hogy a közfeladatot ellátó – így pl. a polgárőrként eljáró – személyek a részükre biztosított büntetőjogi védelemmel ne élhessenek vissza, és az „átlag állampolgárok cselekményénél” súlyosabb büntetéssel fenyegesse a jogalkotó, ha eljárásuk során mást bántalmaznak. A bűncselekmény büntetési tétele megegyezik a bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekményénél megfogalmazott büntetési tételekkel, a bántalmazás hivatalos eljárásban tényállásánál írtak itt is irányadóak.”

„Új tényállásként tartalmazza a Javaslat a közfeladati helyzettel visszaélést, amelynek célja, hogy a közfeladatot ellátó személyek a feladatuk ellátása érdekében rájuk ruházott jogosítványaikat minden esetben rendeltetésszerűen gyakorolják és a rendeltetésellenes magatartások büntetőjogi értékelést is nyerjenek.

Ahogy a jogalkotó gondoskodott a közfeladatot ellátó személyek eljárásának fokozott védelméről azzal, hogy az ellenük elkövetett erőszakot büntetni rendeli, ugyanúgy – ezzel párhuzamosan – indokolt büntetőjogi szankciót teremteni arra is, hogy tevékenységüket visszaélések nélkül gyakorolják, közfeladatuk ellátása jogtalan hátrány okozására vagy jogtalan előny szerzésére ne vezessen.

A bűncselekmény – amelynek elkövetője csak közfeladatot ellátó személy lehet – szankciója megegyezik a hivatali visszaélés bűncselekményének büntetési tételével, a bűncselekmény megítélése kapcsán a hivatali visszaélés bűntettével összefüggésben írtak az irányadóak.”

V.

1. A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsának – a legfőbb ügyész indítványában kifejtettekkel egyező – álláspontja szerint azokban az esetekben, amikor a közfeladatot ellátó személy minősége kizárólag a Btk. rendelkezésén alapul, maradéktalanul érvényesül azon jogalkotói elképzelés, mely szerint az e személyi kör esetében ne csak a fokozott büntetőjogi védelem, hanem a Btk. 302. §-a és 306. §-a szerinti fokozott büntetőjogi felelősség is érvényesüljön. E személyi kör esetében kizárólag a személy státusza és az adott tevékenysége az alapja a büntetőjogi szempontból kiemelt minősítésnek, a büntetőjogi szabályozás önálló, nem függ az adott személyekre vonatkozó háttérjogszabályok értékelésétől, ezért a fokozott büntetőjogi védelem megadása mellett a fokozott büntetőjogi felelősség bevezetése kizárólag a büntető jogalkotás önálló döntése, hatásköre.

Ilyen a Magyar Honvédség szolgálati feladatot teljesítő katonája, a polgári védelmi szervezetbe beosztott és polgári védelmi szolgálatot teljesítő személy, az egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja, a bírósági vagy más hatósági eljárásban a védő, a jogi képviselő, a szakértő és a hivatalos személynek nem minősülő kézbesítési végrehajtó, az állami mentőszolgálat, valamint a mentésre feljogosított más szervezet tagja a mentéssel és betegszállítással összefüggésben, az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóság, valamint az önkéntes tűzoltó egyesület tagja a tűzoltási és műszaki mentési feladatainak ellátása során, a közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtói feladatot ellátó személy e tevékenysége során és az egyetemes postai szolgáltatónál ügyfélkapcsolati feladatot ellátó személy e tevékenysége során.

Ez irányadó abban az esetben is, amikor a közfeladatot ellátó személy büntetőjogi meghatározása utal ugyan a vonatkozó háttérjogszabályra, a háttérjogszabály azonban a közfeladati jelleget nem mondja ki, de egyértelművé teszi, hogy az adott személyi kör olyan, a közfeladati jellegen túlmutató, már a közhatalmi jogosítványok felé mutató intézkedési joggal rendelkezik, amely alapján a háttérjogszabályban foglalt jogok rendeltetésellenes gyakorlása – a bántalmazás vagy a közfeladati helyzettel való egyébkénti visszaélés – bekövetkezhet. Ez a helyzet a polgárőr, a halászati őr, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 94/L. § (2) bekezdése szerinti, a házi segítségnyújtást végző szociális gondozó esetében, ideértve a vezető gondozót, a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást végző munkatársat, a támogató szolgálatot, a pszichiátriai betegek közösségi ellátását, a szenvedélybetegek ellátását végző szociális gondozót, a hajléktalan személyek ellátását végző szociális segítőt és utcai szociális munkást, az előgondozással megbízott személyt, az intézményi ellátásban foglalkoztatott ápolót, intézményvezető ápolót, gondozót, szociális, mentálhigiénés munkatársat, a falu- és a tanyagondnokot és a támogatott lakhatásban foglalkoztatott esetfelelős munkatársat.

2. Más a büntetőjogi megítélés azon személyek esetén, akikre nézve a rájuk vonatkozó háttérjogszabály a közfeladati jelleget kizárólag a büntetőjogi védelemre korlátozza, a Btk. és a háttérjogszabály együttesen állapítja meg a büntetőjogi szabályozás terjedelmét, illetve irányát. Ilyenkor a Btk. a vonatkozó háttérjogszabályokra utalva határozza meg az adott személyi körhöz tartozókat közfeladatot ellátó személyekként, a háttérjogszabály azonban kizárólag a büntetőjogi védelem szempontjából minősíti e személyeket közfeladatot ellátókként.

Ezért a jogrendszer egységességének elve alapján a Btk. rendelkezése nem értelmezhető a háttérjogszabály szándékával szemben akként, hogy a közfeladati jelleg nemcsak a védelem, hanem a fokozott felelősség szempontjából is mérvadó. Ez ugyanis a büntetőjogi felelősség olyan kiterjesztő értelmezéséhez vezetne, amelyre a jogalkotó akarata nem terjedt ki, ekként a nullum crimen sine lege büntetőjogi alapelvébe ütközne.

Ez vonatkozik a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont *f)*, *i)*, *j)*, *k)* és *l)* alpontjában meghatározott személyi körre, tehát az egészségügyi dolgozóra és az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személyre az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetekben, a pedagógusra, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottra, a felsőoktatási intézmény oktatójára, tanárára és tudományos kutatójára, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározott személyekre, az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet tagjára és a hivatásos vadászra.

VI.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a Bszi. 32. § (1) bekezdés *a)* pontjának második fordulata szerinti okból a jogegységi indítványnak helyt adott, és a Bszi. 40. § (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint határozott.

A jogegységi tanács a határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2018. március 26.

Dr. Székely Ákos s. k.,
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Soós László s. k.,
előadó bíró

Dr. Domonyai Alexa s. k.,
bíró

Dr. Katona Sándor s. k.,
bíró

Dr. Mészár Róza s. k.,
bíró

a jogegységi tanács tagjai

TARTALOMJEGYZÉK

5/2018. Büntető jogegységi határozat ---- 1
a Btk. 302. § és 306. §-ában meghatározott bűncselekmény elkövetőjéről ---- 1
Indokolás ---- 1
I. ---- 1
II. ---- 4
III. ---- 11
IV. ---- 11
V. ---- 18
VI. ---- 19